

De lijnen uitgezet door het locatietheater lopen vandaag uit op evenementen die het midden houden tussen voorstellingen en installaties.

kan gewoon dáár zijn, aanwezig zijn in zijn materialiteit. Vergeten we niet dat kunst evenveel met afbreken als met opbouwen te maken heeft, met *construire* evenveel als met *détruire*.

Als de nomade, de vluchteling, de mens onderweg vandaag in onze maatschappij de belangrijkste verschijning van de onderzoeker is, dan is zijn eigen stánpunt niet meer of niet minder dan 'het punt waarop hij staat', het punt waar hij zich bevindt, zijn lengte- en zijn breedtegraad, het punt van waaruit hij kijkt en alle informatie (in de zeer brede zin van dat woord) bij zich laat binnenkomen of het punt van waaruit hij kiest welke data hij laat binnenkomen en welke niet. Die reis is belangrijker dan het reisdoel. Het gaat niet om het verhaal maar om het vertellen. Het gaat niet om het vinden maar om het zoeken. De relatie zoeken/vinden heeft de laatste jaren in onze dagelijkse praktijk ingrijpende wijzigingen ondergaan. Eén van de belangrijkste voorwaarden waardoor globalisering zich kon ontwikkelen ligt in de fabelachtige uitbreiding en verfijning van de communicatietechnologie. Zoals bij elke technologische revolutie leidde deze omwenteling tot een ongehoorde uitbreiding van onze mogelijkheden (onder andere in snelheid) maar ook tot een steeds groter wordende afhankelijkheid van de mens tegenover die technologie. Via de op internet uitgebouwde informatiesystemen wordt het zoeken eigenlijk uitgeschakeld en vervangen door het vinden. Je drukt op een zoektoets en het antwoord wordt voor jou gezocht en gevonden. De weg tussen zoeken en vinden wordt ons ontnomen: die zit *in* de machine, terwijl een groot deel van onze rijkdom zeker in de kunstpraktijk onderweg '*en route*' opgeraapt wordt, wanneer we kunnen blijven stilstaan

bij iets dat plots onze interesse wekt, waar we ontdekkingen kunnen doen, waar we mensen ontmoeten en zelfs kunnen beslissen een totaal andere weg in te slaan. Paul Pourveur wees in een interview op het interessante spanningsveld dat in teksten kan ontstaan tussen narrativiteit en databasewerkelijkheid. De narrativiteit probeert de databasewerkelijkheid toch altijd weer een verhaal op te dringen, maar die aanvallen worden door de databasewerkelijkheid ook keer op keer weer afgeslagen. De tekst die uit dit gevecht resulteert zal beslist over een *widerständige Qualität* beschikken.

Localiteit en theater

Het groeiende belang van de ruimte, het zich bevinden, het onderweg zijn in de geglobaliseerde wereld en in de topografische dramaturgie die deze situatie oplevert, tast in het theater uiteraard niet alleen de tekst aan. De lijnen uitgezet door het locatietheater lopen vandaag uit op evenementen die het midden houden tussen voorstellingen en installaties. Acteurs tonen zich niet meer maar worden tentoongesteld. Het gedrag dat men van de toeschouwer verwacht – de code – houdt het midden tussen rondwandelen in een tentoonstelling en het bekijken van een voorstelling. De toeschouwer wordt eerder getuige van een gebeurtenis dan bekijker van het getoonde. De acteurs (of moeten we ze actoren noemen?) worden in een toestand, een situatie gebracht waarbij doen alsof, nabootsen, herhalen niet meer mogelijk is. Zoals bijvoorbeeld in het werk van Kris Verdonck, een jonge performance-maker, waarin twee dansers bevestigd aan een roterende kraan in de lucht hangen en zich tegenover de door die rotaties steeds veranderende aantrekking door de zwaartekracht een evenwicht moeten zoeken: dat is een écht zoeken, geen doen alsof. Op die

manier komen we in zekere zin op een bijna absolute wijze in aanraking met het hier en nu van het theater. De ervaringen bij het ontwikkelen van die installaties en performances hebben bovendien aangetoond dat teksten als die van Beckett of Heiner Müller in dergelijke door technologie bepaalde situaties moeiteloos overeind blijven, sterker nog: een tot nog toe ongekende intensiteit als tekst verwerven.

Een ambachtelijke bezigheid

Vragen naar wat de theatertekst vandaag kan zijn, kunnen daarom enkel een begin van antwoord krijgen wanneer we de veranderde en veranderende wereld én het theater daarin in al zijn ontwikkelingen in ogenschouw nemen. Nieuwe perioden vragen om nieuwe inzichten, maar die nieuwe inzichten zijn pas in creaties om te zetten als we hiervoor instrumenten hebben: ik bedoel werkmethoden en organisatievormen. Het theater is in zijn interne werking heel sterk veranderd in de laatste kwarteeuw. Er zijn veel meer theaterinitiatieven ontstaan, de professionalisering heeft zich in alle geledingen van de praktijk doorgezet, maar de daaruit voortvloeiende bureaucratisering en commercialisering hebben dat óók gedaan. Met die commercialisering denk ik niet zozeer aan het theater uit de vrije sector dat zich echt als entertainment positioneert, maar aan de commerciële mechanismen die volop in onze dagelijkse theaterpraktijk zijn binnengeslopen. Ik denk bijvoorbeeld aan het te veel en te snel produceren van voorstellingen, aan het feit dat er lang op voorhand wordt geprogrammeerd: in een heel vroeg stadium moet er al een verkoopbaar concept in een promotietekst geformuleerd worden. Daardoor zetten we onszelf vast; we gaan eerder invullen wat we hebben opgeschreven dan nog vrij creëren.